

Kuba á vegamóti

Ófaturligt so nógv hevur verið skrivað, gitt og logið um hitt sosialistiska Kuba, serliga eftir fall Eystureuropa og Sovjetsamveldisins: Eitt nú slík sum »Nú fer Fidel Castro at fella fyrsta dagin, Kuba fer nú at lata landið upp – hvussu so hetta skal skiljast – og fara yvir til marknaðarbúskap. Fidel Castro er so gamal o.s.fr. Hann fylti 68 í august so tað er einki at tosa um, sammett við slíkar sum Bush og Reagan. Eisini hevur ljóðað, at russar púra hava skrúvað fyrri allari oljuveiting til Kuba. Hetta er eisini ósatt. Og í Miami høvdu útlagnir kubanar longu fyrri fleiri árum síðani pakkað kuffertini við tí í hyggju at venda aftur til eitt kapitalistiskt Kuba at halda Nýggjárið. Óg soleiðis kundi verið hildið á uttan enda. Men kubanar klára seg kortini, hóast eitt ótrúligt stríð. Teir hava megnað tað, sum einki landi í heiminum hevur megnað, at yvirliva skjótt 35 ára amerikanska blokadu, skrivar Arnbjørn R. Thomsen

Sjálvur búið eg í 1993 í út við 4 mánaðir í Kuba. Og nú í november 1994 – eitt ár seinni – eri eg aftur í Havanna. Hesa ferð fyrri at luttaka á tveimum heimsráðstevnum sum einasta umboð fyrri Føroyar.

Hin fyrra var ein heimsráðstevna um sosialrættindi og menning í 3. heiminum, fyriskipað av heimfelagsskapinum OSPAAAL, sum stendur fyri *Organización de la Solidaridad de los Pueblos de Africa, Asia y America Latina*. Ráðstevnan fór fram á Palacio de las Convenciones og tí stásiliga Hotel Neptuno í dagunum 18.-20. november. Nevnast skal, at felagsskapurin hevur høv-

uðsborg sína í Havanna. Somuleiðis er vert at nevna, at í sambandi við komandi Heimsunhvarvirsráðstevnuna í Keypmannahavn í mars, sum ST skipar fyrri, verður ein alternativ ráðstevna hildin samstundis í Keypmannahavn, fyriskipað av OSPAAAL. Tá Havanna-ráðstevnan var av, góvu donsku umboðini Fidel Castro og Nelson Mandela skrivliga innbjóðing at luttaka sum heidursgestir á alternativu Keypmannahavnar-ráðstevnuni.

Nú í skrivandi stund – eg siti í stívliga 30 hitastigum og skrivi í. sunnudag í advent – er seinna ráðstevnan eisini farin aftur um bak.

Hetta var heimsráðstevna, fyriskipað av kubanska felagsskapinum fyrri vinsemi við onnur lond. Instituto Cubano de Amistad con los Pueblos, stýtt til ICAP, umframt einum 12 øðrum kubanskum felagsskapum av ymsum slag. Og her var talan um fyrstu heimsráðstevnuna um solidaritet við Kuba. Hóast tað ikki eydnadist øllum at koma vegin fram, luttóku stívliga 3600 útlendingar úr 109 londum, teirra millum úr Føroyum.

Bæði á ráðstevnunum og við at toa við serkonar kubanar fekk eg staðfest, at alt hetta, ið sagt og skrivað hevur verið í seinastuni um allan kapitalistiska heimin,

einki annað er uttan ósannindi úr enda í annan. Ótrúligt, at slíkt skal koma úr Føroyum, har í ólukkumát sjón gongur fyrri søgn, at kapitalisman er um at rapa.

Flóttafólkíð á sumri 1994

Dagligur kostur í Degi og Viku og í Útvarpi seinasta summar var um kubansku flóttafólkini. Men ikki eitt orð varð grett um, hvi fólk flýggjaðu. Orsøkin var púra einföld:

Eftir at Eystureuropa fall, misti Kuba 70% av sínum útlutningsinntøkum, samstundis hevði USA undir Bush-regiminum hert blokaduna av Kuba, so at tørvur var á at kalla øllum. Samstundis voru fólk farin at lurtu eftir tí ótali av amerikanskum útvarpsstöðum, sum í mong Harrans ár hava sent propagandasendingar til Kuba við áheitan um at gera uppreistar og at flýggja til USA.

Flýggjanin gjørdist í fjór knappliga veruleiki, og úrslitið er í dag, at 20.000 kubanar eru stúvaðir saman á amerikansku Guantanamo-herstöðini eystanvert Kuba og 7.000 í Panama, í báðum stöðum í konsentrationslegum, sum høvdu fingið nazistarnar at rodnar!

Mong royna nú at flýggja heim aftur til Kuba, men tað er torført. Kuba vil fegin hava tey aftur, men USA vil heldur stúva tey saman í konsentrationslegum. Hetta er veruleiki – fimmti ár eftir Auschwitz!

Búskaparframgongd

Tann nógv umtalaði vana-ligi kubanski búskapurin er nú við risafetum á veg upp eftir, og alt bendir á, at um stutta tíð eru kubanar líka gladdir við blokaduna úr USA.

Í fjór vaks útlutningurin fyrri fyrstu ferð í fleiri ár, bruttótjóðarúrtøkan somuleiðis, og framkomnu londini – uttan USA – standa í biðirøð at sleppa fram at reka handil við hitt sosialistiska Kuba. Her eru stórir møguleikar hjá tí kreppu-

Stuttligt var at hitta kempuna úr Playa Girón aftur, José Ramón Fernández
Mynd: ART

rakta kapitalistiska føroyska samfelagnum.

Sum áður nevnt, eru russar als ikki givnir at selja kubanum olju, men spurningurin er, um kubanar longur hava brúk fyrri russiskari olju. Tí mong eru oljufeløgini úr ymsum londum, sum nú royna at sleppa fram at selja olju til hitt sosialistiska Kuba. Eitt nú kann eg nevna, at norðmenn fyrri at koma inn á kubanska marknaðin í góðari tíð brota amerikansku blokaduna. Eitt veldugt tangaskip hjá Statoil fer nú hvønn mánað vestur um hav við olju til Kuba. Á sama hátt brota nú lond í hópatali ta kriminellu amerikansku blokaduna við at selja alskyns neyðsynjarvørur til Kuba.

Og alt meðan hesin nýggi, blómandi samhandil

fer fram, eru norðuramerikanskir handilsmenn í øðini um, at Clinton-stjórnin ikki vil taka blokaduna av, so at eisini teir kunnu sleppa inn á kubanska marknaðin. Tað er nógv fyrri hjá teimum at vita, at starvsfelagar teirra í Kanada í fleiri ár hava ríkið handil við Kuba. Og av ST-londum eru nú einans USA og Ísrael, sum vilja halda fast um at brota mannaðrættindini við ikki at taka blokaduna av.

Viðvíkjandi kubanskari olju ber í ein vissan mun til at gera sammetingar við Føroyar. Í Føroyum gera útlendisk feløg seismiskar kanningar. Á kubanska landgrunninum og uppi á landi leita kubanar saman við oljufeløgum úr Brasil,

Riboberta Menchú – vælumtókta indiánarakvinnan, sum fyrri tveimum árum síðan fekk Nobel-fríðarheidurslønina og nú býr í útleig í Mexico
Mynd: ART

Arnbjørn R. Thomsen